

NIEUWSBRIEF DECEMBER 2019 VAN DE WERKGROEP

OTTERLO VAN HET IVN EDE

1. Mededelingen

Activiteitenprogramma IVN Ede 2020. Onlangs is het activiteitenprogramma voor het komende jaar vastgesteld. Dit wordt meegestuurd met de komende Groene Gids en komt ook op website van IVN Ede: <http://www.ivn.nl/afdeling/ivn-edede>

Wandeling " Wintervogels van het Wekeromse Zand" op zaterdag 18 januari 2020

Deze wandeling wordt georganiseerd door onze werkgroep. Hopelijk wordt het een echte winterse wandeling. We kijken naar de wintervogels in dit gebied zoals klapekster en kruisbek (zie foto's), blauwe kiekendief, mezen, sijsjes e.a. En wie weet... misschien ook wel een verrassende soort. Start 9.00 uur bij de hoofdingang aan de Hoeverweg (achter de voormalige vuilstortplaats) Reken op 2 uur wandelen..

Gidsen zijn Dick van Houwelingen en andere leden van de vogelwerkgroep

Tot op 18 januari!

2. Vogelwerkgroep (contactpersoon: Dick van Houwelingen).

Wintervogeltellingen december 2018

Deze zullen ook dit jaar weer gehouden worden in de periode 15 december-1 januari. We tellen 4 gebieden: Wekeromse Zand, Roekelse Bos, Mosselse Zand en Planken Wambuis. We tellen gedurende 5 minuten op 20 punten langs de route alle vogels die we zien en/of horen. Voor het Roekelse Bos en het Mosselse Zand moet u wel rekenen op ca. 3 uur wandelen per route, dus warm aankleden is een goede zaak. De routes in het Wekeromse zand en Planken Wambuis zijn is nog langer (ca. 4 uur). Neem eventueel wat warme drank mee.

Als er nog tijd over is tellen we ook nog de vogels rondom het dorp Otterlo, een route die 6 jaar geleden weer in ere is hersteld en leuke waarnemingen oplevert. Veel vogels zitten 's winters tegen het dorp aan.

Gezien het veelal wisselende weer in voornoemde periode stellen we pas kort tevoren data vast. Heeft u belangstelling om mee te gaan dan kunt u zich nu al opgeven bij Dick van Houwelingen (dickvh@dds.nl). We bellen of mailen dan tevoren wanneer we gaan.

[Vanwege de wat beperkte beschikbaarheid van de organisator in de periode vóór Kerstmis zal het merendeel van de tellingen tussen Kerstmis en 1 januari plaatsvinden.](#)

Akkervogels

Ook deze winter zullen we om de drie weken kijken welke vogels foerageren op de akkers bij Oud Reemst. Speciale aandacht gaat dan uit naar de achterzijde van de akkers, waar veel

zaden van ingezaaide planten (bijvoorbeeld zonnebloemen) te vinden zijn voor vinkachtigen en gorzen.

Tuinvogeltelling 2020

In het weekend van **24 t/m 26 januari** wordt in Nederland weer de jaarlijkse tuinvogeltelling gehouden, die vanaf 2001 plaatsvindt. U telt gedurende een half uur alle vogels in uw tuin. Voor nadere informatie kunt u kijken op www.tuinvogeltelling.nl. Hier staan ook de plaatjes van de vogels die u kunt verwachten. Neem eens deel; u zult verrast zijn hoeveel vogelsoorten bij u in de tuin voorkomen. Ook erg leuk voor (klein)kinderen: met de plaatjes erbij leren zij ook vogels herkennen. Er is een handige tuinvogel app waarmee u de resultaten meteen kan insturen.

Tip: 's morgens zijn de vogels het actiefst en is het meest te zien.

Broedvogeltellingen in 2020

Met Natuurmonumenten is afgesproken in 2020 de volgende gebieden te tellen:

- Overleg met Beheereenheid Zuid Veluwe-IJsselvallei moet nog plaatsvinden. In ieder geval gaan we voor de 19^e keer het Mosselse Zand tellen.
- Deelerwoud: kleine heide, afgesproken met Beheereenheid Veluwezoom

Vogelwaarnemingen in onze omgeving

- **Klapeksters** in onze omgeving zijn tot nu toe gezien op o.a. de volgende plaatsen:
 - In het Nat. Park de Hoge Veluwe (Reemsterveld, Deelense veld).
 - Planken Wambuis bij uitkijkpunt Oud Reemst, Mossel en Dennenkamp,
 - Ginkelse heide, Wekeromse Zand en Reijerscamp (Wolfheze)

Genoeg plekken om deze fraaie wintervogel te kunnen zien. Ze zitten vaak in de topjes van struiken of nomen Zie ook www.waarneming.nl.

- Geelgorzen komen weer foerageren in de tuinen aan de Dorpsstraat in Otterlo (foto).
- Nelly ten Brink meldde een kleine bonte specht in haar tuin (foto).

Heeft u een leuke waarneming? dan graag even een berichtje. Tel: 0318 591531 of e-mail: dickvh@dds.nl

3. Vlinderwerkgroep (contactpersoon Toos van Ekeris)

Monitoringsroute Paasvuurweilandje

Vanaf 2003 tellen we de dagvlinders van het hei-schrale grasland langs de Heiderand en Karweg. In de laatste jaren zien we een flinke teruggang van het aantal getelde dagvlinders. Gelukkig zijn er ook positieve zaken te melden.

Voor eerst in 17 jaar is op deze route het bruin blauwtje gezien, een vrij schaarse dagvlinder die volgens de Rode Lijst van de Dagvlinders als gevoelig aangemerkt wordt. Zie bijgaande foto. Daarnaast werd de

schaars voorkomende bruine vuurvlinder (7 stuks) gezien, eveneens een Rode Lijst soort (gevoelig) .. Deze laatstgenoemde dagvlinder werd in het gebied aanmerkelijk minder gezien dan in 2018, maar dat was ook een topjaar voor deze soort. Er werd maar 1 exemplaar van de heivlinder waargenomen. Landelijk gezien is dit een schaarse dagvlinder die als kwetsbaar te boek staat en sterk achteruit gaat.(zie ook de tekst hierover iets verderop in de nieuwsbrief).

Ook hebben we dit jaar 9 citroenvlinders, 3 dagpauwogen, 4 distelvlinders, 3 grote koolwitjes, 24 hooibeestjes, 6 icarusblauwtjes, 2 klein geaderde witjes, 9 kleine koolwitjes, 1 kleine vos en 23 kleine vuurvlinders gezien. De kleine vuurvlinder is een flexibele vlinder die goed kan inspelen op gewijzigde leef- en klimaatomstandigheden.

In 2019 vlogen er totaal 93 dagvlinders in de periode 1 april 2019 tot 1 oktober 2019.

Er vlogen dit jaar minder vlinders dan voorheen (van 2000 tot en met 2018 telden we gemiddeld 129 vlinders per jaar). Helaas volgens de Vlinderstichting een landelijke tendens.

Monitoringsroute De Zanding

We tellen deze route al 20 jaar. We zijn begonnen met deze route omdat de zeldzame kleine heivlinder destijds in het gebied vloog. Helaas is deze soort voor het laatst gezien op de route in 2003. Het gebied is nog steeds belangrijk vanwege het voorkomen van de eveneens zeldzame kommavlinder en de vrij schaarse heivlinder. Het is van groot belang deze soorten te blijven monitoren.

In 2019 is de kommavlinder niet op de route gezien, een algemeen beeld voor de Veluwe.

Ook het aantal heivlinders was dit jaar extreem laag. In 2019 telden we slechts 32 exemplaren. Het gemiddelde aantal in de periode 2000 tot en met 2018 is 204 heivlinders per jaar (met het topjaar 2002 voor de heivlinder met 533 heivlinders op de route).

Verder zijn gezien op de route: atalanta (8 st.), citroenvlinder (10 st.), dagpauwoog (1 st.), distelvlinders (met 49 st. extreem veel; het is een zwerfvlinder die in sommige jaren in grotere getalen voorkomt), eikenpage (1 st. en slechts eenmaal eerder in 2017 gezien), heivlinders (32 st.), hooibeestje (6 st.), klein geaderd witje (1 st.) , klein koolwitje (3 st.) en kleine vuurvlinder (22 st.)

Totaal 133 vlinders op de route op de Zanding (gemiddeld 2000 tot en met 2018 was dit 293 stuks per jaar) Ook hier dit jaar dus veel minder vlinders dan voorheen.

In april 2020 gaan we opnieuw de beide routes lopen. We tellen altijd bij mooi en droog weer met een lekkere temperatuur in een mooie omgeving. Wat kan een mens nog meer wensen? De natuur blijft ons verrassen. In 2018 hadden we voor het eerst het scheefbloemwitje. Deze soort staat op de rode lijst vermeld als een nieuwkomer in Nederland. Dit jaar ook een bruin blauwtje op een van onze routes evenals de moeilijk te spotten eikenpage.

Ook komend jaar zal het van groot belang zijn om de dagvlinders in de Zanding en het hei-schrale grasland langs de Karweg-Heiderand te blijven monitoren. Vooral ook om duidelijk te blijven maken hoe het gesteld is met onze dagvlinders op en rond de Zanding.

Door verhuizing en door vergrijzing van de onze groep roepen wij eenieder op om één of meerdere keren mee te lopen. Zo krijgt u vanzelf kennis over het herkennen van de dagvlinders. Bel naar Toos van Ekeris 0319-592095.

Vlinders op de akkertjes bij Oud Reemst in 2019

Vanaf 19 mei juni is een aantal bezoeken aan het terrein gebracht waarbij het aantal soorten en de bijbehorende aantallen vlinders werden genoteerd. In totaal zijn 23 soorten dagvlinders waargenomen (2018: 20 soorten) . Hieronder zijn 5 soorten die op de rode lijst staan (grote parelmoervlinder, kleine parelmoervlinder, bruine vuurvlinder, heivlinder en bruin blauwtje).

Met name de aanwezigheid van de kleine parelmoervlinder (foto) was opvallend dit jaar. Deze werd vanaf juni tot in september gezien en heeft kennelijk meerdere generaties voortgebracht. Ook elders in Planken Wambuis en verder op de Veluwe is deze vlinder dit jaar waargenomen.

De distelvlinder was dit jaar in flinke aantallen in het hele land aanwezig en dus ook op de akkertjes. Boven het ingezaaide terrein achterin vlogen in juli honderden witjes rond.

Opmerkelijke afwezig was de kleine vos, die ook landelijk maar heel weinig werd gezien.

Alarm voor vlinders van de droge heide

In het novembernummer van het blad Vlinders van de Vlinderstichting stond een artikel met de vraag " hebben we straks nog vlinders van de droge heide?". Het gaat erg slecht met deze soorten (heivlinder, kommavlinder en kleine heivlinder) De droge zomers, met name die van 2018, zijn een belangrijke oorzaak, dit naast de stikstofdepositie. De rupsen konden geen voedsel vinden omdat het schapengras, een zeer belangrijke voedselplant voor rupsen, dood ging door de droogte.

Illustratief is het aantal waarnemingen van de kommavlinder op de Veluwe (zie www.waarneming.nl). In 2018 werden nog honderden vlinders gemeld op de Veluwe, maar dit jaar bleef dat beperkt tot minder dan 10. En of de zeer bedreigde kleine heivlinder (alleen voorkomend op het Kootwijker Zand) het redt is nog maar de vraag. Dit jaar zijn nog maar enkele exemplaren gezien aldaar (zie ook de nieuwsbrief van september).

4. Overige activiteiten en waarnemingen

Eekhoornnesten 2020

U krijgt in januari informatie over de jaarlijkse eekhoornnestentelling. We gaan eerst even bekijken of de telling in de 3 perceeltjes als groep nog zinvol is, gezien het geringe aantal nesten (5) in februari 2019. Informatie bij Josephine Hendriks.

Dode das

Roel van Ekeris meldde een doorgereden das op de Arnhemseweg ter hoogte van de faunatunnel Otterlose Buurtbos. Waarschijnlijk trekken de dassen via de graslanden van de

camping en Wagenaar richting de N310. En daar lopen ze de weg op met aan weerszijden gaas en kunnen ze de dassenkleppen in het gaas niet vinden.

***U ziet het : de Werkgroep Otterlo/IVN is dan wel klein, maar we doen heel veel!
Er is voor elke liefhebber wel iets om aan deel te nemen, schroom niet en ga gewoon
een keertje met ons mee. U bent van harte uitgenodigd.***

Groeten van:

Josephine Hendriks,	tel: 0318 591125	e-mail jependriks@gmail.com
Dick van Houwelingen	tel: 0318 591531	e-mail dickvh@dds.nl
Toos van Ekeris	tel 0318-592095	e-mail: tvanekeris17@kpnmail.nl

Fijne feestdagen en een goede jaarwisseling

Volgende nieuwsbrief: maart 2020